

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ КАТЕГОРІЙ «ВИТРАТИ», «ДОХОДИ» ТА «ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ» У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

©2023 КОЛЕСНІЧЕНКО А. С., АВРАМЕНКО Т. О., СТРИГУЛЬ А. А.

УДК 336.647 658.15
JEL: D21; D24; M21

Колесніченко А. С., Авраменко Т. О., Стригуль А. А. Економічна сутність категорій «витрати», «доходи» та «фінансові результати» у забезпеченні фінансової стійкості підприємства

У статті визначено, що в процесі управління підприємство прагне забезпечити фінансово-економічну ефективність, що потребує підвищення його фінансової стійкості через координацію роботи всіх підрозділів цього підприємства з метою досягнення максимально можливо кращих фінансових результатів. Аналіз фінансової стійкості підприємства є важливим елементом фінансового менеджменту та аудиту, який ґрунтується на показнику фінансових результатів та факторах, що впливають на його розмір і динаміку зміни. Тому було узагальнено інформацію щодо наукового трактування цих понять. Враховуючи наведені варіанти інтерпретації поняття «доходи» вченими-економістами, обґрунтовано, що більшість із них виділяють економічні та фінансові вигоди як основу цієї категорії. При цьому деякі науковці наголошують на взаємозв'язку доходів з активами підприємства чи капіталом організації, а також з ефективністю виробництва. За результатами узагальнення підходів до інтерпретації категорії «витрати» було зроблено висновок, що практично всі науковці збігаються в думці, що витрати виражаються як у грошових, так і в матеріальних ресурсах. Ба більше, деякі вчені виділяють додатково фінансову та інвестиційну сфери щодо формування витрат. Важливим аспектом у розумінні сутності витрат є трактування цієї категорії як зменшення економічних вигод у майбутньому. Категорію «фінансові результати» науковці трактують по-різному. Визначено, що в основному сучасні економісти виділяють синтезовану теорію прибутку, відповідно до якої прибуток – це дохід від використання економічних ресурсів (факторів виробництва). Також фінансові результати можна розглядати в контексті вартості капіталу, або грошової оцінки підсумків роботи підприємства, його рентабельності. Відповідно, підсумовуючи підходи науковців до інтерпретації витрат і доходів підприємства, які дозволяють розрахувати фінансовий результат, можна визначити, що останній є досить складною та багатовимірною категорією.

Ключові слова: витрати, доходи, фінансові результати, фінансова стійкість, прибуток, рентабельність.

Рис.: 4. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 29.

Колесніченко Анастасія Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (вул. Кирпичова, 2, Харків, 61002, Україна)

E-mail: anastasihipi@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5007-9082>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/HTR-3351-2023>

Авраменко Тетяна Олександрівна – магістрантка, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (вул. Кирпичова, 2, Харків, 61002, Україна)

E-mail: tetiana.avramenko@emmb.khpi.edu.ua

Стригуль Антон Андрійович – магістрант, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (вул. Кирпичова, 2, Харків, 61002, Україна)

E-mail: anton.stryhul@emmb.khpi.edu.ua

UDC 336.647 658.15
JEL: D21; D24; M21

Koliesnichenko A. S., Avramenko T. O., Stryhul A. A. The Economic Essence of the Categories of «Costs», «Revenues» and «Financial Results» in Ensuring the Financial Sustainability of Enterprise

The article determines that in the process of management the enterprise seeks to ensure financial and economic efficiency, which requires increasing its financial sustainability through the coordination of the work of all divisions of the enterprise in order to achieve the best possible financial results. Analysis of the financial sustainability of the enterprise is an important element of financial management and audit, which is based on the indicator of financial results and the factors influencing its size and dynamics of change. Therefore, information on the scientific interpretation of these concepts was summarized. Taking into account the given variants of interpretation of the concept of «revenues» by economists, it is substantiated that most of them allocate economic and financial benefits as the basis of this category. At this, some of the scholars emphasize the relationship between revenues and the assets of the enterprise or the capital of the organization, as well as with the efficiency of production. Based on the results of the generalization of approaches to the interpretation of the category of «costs», it was concluded that almost all scholars agree that costs are expressed in both monetary and material resources. Moreover, some scholars additionally distinguish the financial and investment spheres in terms of cost formation. An important aspect in understanding the essence of costs is the interpretation of this category as a decrease in economic benefits in the future. Further, economists interpret the category of «financial results» in different ways. It has been determined that modern economists mainly distinguish the synthesized theory of profit, according to which profit is revenues from the use of economic resources (factors of production). Also, financial results can be considered in the context of the value of capital, or the monetary estimation of the results of the enterprise's work, its profitability. Accordingly, summing up the approaches of scholars to the interpretation of costs and revenues of enterprise, allowing to calculate the financial result, it can be determined that the latter is a rather complex and multidimensional category.

Keywords: costs, revenues, financial results, financial sustainability, profit, profitability.

Fig.: 4. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 29.

Koliesnichenko Anastasiia S. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Finance, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (2 Kyrpychova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: anastasihipi@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5007-9082>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/HTR-3351-2023>

Avramenko Tetiana O. – Master's Student, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (2 Kyrpychova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: tetiana.avramenko@emmb.khpi.edu.ua

Stryhul Anton A. – Master's Student, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute» (2 Kyrpychova Str., Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: anton.stryhul@emmb.khpi.edu.ua

Комплексне розуміння фінансового результату суб'єкта господарювання (у вигляді прибутку або збитку) дозволяє охарактеризувати всі сфери фінансово-господарської діяльності підприємства. Фінансові результати підприємств дозволяють оцінити загальний дохід суспільства, оскільки є його частиною. Крім цього, він використовується для подальшого розвитку виробництва та поліпшення матеріального добробуту всіх працівників, зайнятих у виробництві [1].

Фінансові результати до оподаткування підприємств України протягом останніх років змінювалися нелінійно (рис. 1).

Коливання прибутку привели до зростання цього макропоказника зі 189640,8 млн грн у 2010 р. до 1266456,3 млн грн у 2021 р., тобто на 1076815,5 млн грн. Середній темп приросту прибутку протягом 2019–2021 рр. склав 32,7%. Збитки також характеризуються зростаючою тенденцією. Так, середній темп приросту збитків протягом 2019–2021 рр. склав 26,6%.

Протягом 2020–2022 рр. підприємства України отримували позитивний фінансовий результат. Частка підприємств, які отримували позитивний фінансовий результат (тобто були прибутковими), у 2022 р. знизилась на 9% – із 65,2% у I–III кв. 2020 р. до 59,5% у I–III кв. 2022 р. (рис. 2) [2].

Тобто можна стверджувати, що значна частина вітчизняних підприємств змогла подолати вплив зовнішніх факторів макроекономічного характеру. В результаті це дозволило певним чином зберегти кадри, оновити логістичні ланцюги, розширити ринки збуту та загалом зберегти життєдіяльність комерційного сектора економіки. При цьому необхідно дуже уважно підходити до питання формування фінансових результатів підприємства.

Теоретичні та практичні аспекти вивчення витрат, доходів і фінансових результатів підприємства знайшли відображення у працях багатьох науковців, зокрема таких: Н. Я. Фірман, О. П. Вашків [4], Н. А. Іщенко [5], Т. В. Йолтухівська, В. Г. Лопатовський [6], А. С. Лесюк [7], Ю. В. Масюк, В. Ю. Боюн [8], І. В. На-

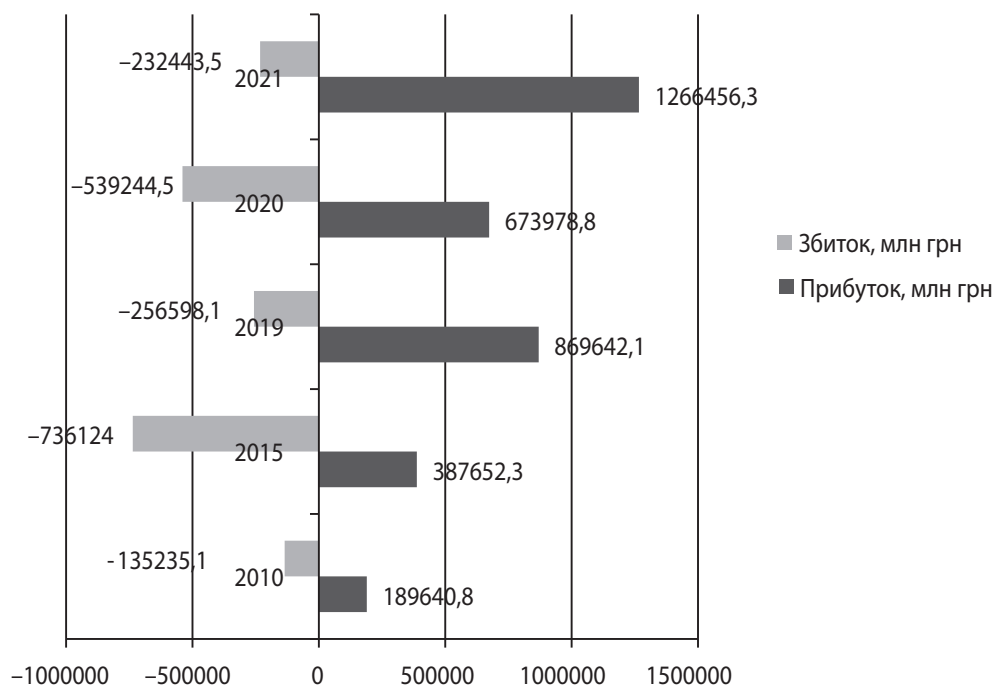
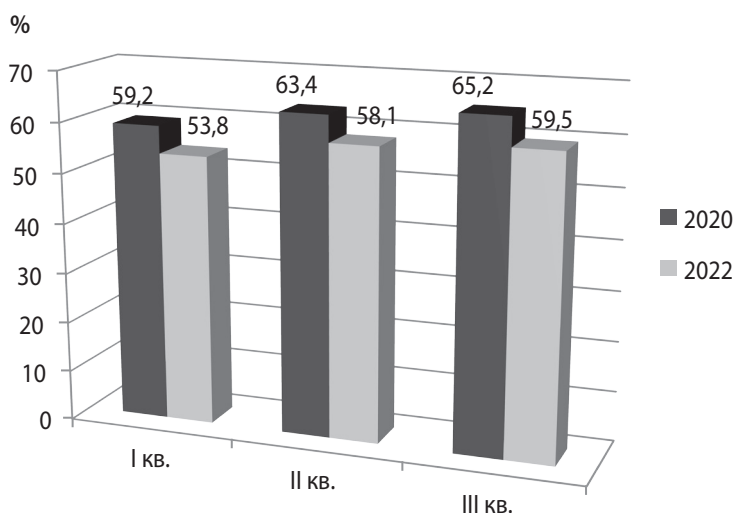

Рис. 1. Фінансові результати підприємств України до оподаткування

Джерело: побудовано на основі даних [2].

Рис. 2. Частка прибуткових підприємств України

Джерело: побудовано на основі даних [3].

горна, В. О. Бондаренко [9], Т. Г. Рзаева, О. В. Серветник [10], С. В. Шубіна, К. О. Белянінова [11] та ін. Проте практика господарювання розвивається в умовах нових факторів і зрушень, що вимагає подальшого дослідження теоретичних засад у трактуванні витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства та їх складових.

Мета роботи – обґрунтувати роль фінансових результатів для досягнення фінансової стійкості суб'єкта господарювання, визначити економічний зміст фінансових результатів і провести аналіз підходів до трактування понять «доходи», «витрати» та «фінансові результати» в економічній літературі.

Важливо розуміти, що дохід суб'єкта господарювання, який вклав свій капітал у певний вид підприємницької діяльності, не гарантує йому отримання фінансового результату у вигляді прибутку. Проте при цьому – це результат успішного ведення обраного бізнесу. Як результат, діяльність підприємства спрямовується, з одного боку, на забезпечення зростання прибутку, а з іншого – на його фіксацію на певному рівні.

Фінансові результати як об'єкт бухгалтерського обліку розглядаються в сукупності їх складових – доходів і витрат, які формуються за різними класифікаційними ознаками.

Дохід від надання послуг і виконання робіт визнається за датою складення акта чи іншого документа, оформленого відповідно до вимог чинного законодавства, який підтверджує фактичне виконання цих операцій. Витрати, що формують собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг, визнаються витратами того звітного періоду, в якому визнано доходи від реалізації таких товарів, виконаних робіт, наданих послуг.

У процесі управління підприємство прагне забезпечити фінансово-економічну ефективність, що потребує підвищення його фінансової стійкості через координацію роботи всіх підрозділів цього підприємства з метою досягнення максимально кращих фінансових результатів.

Фінансова стійкість – один із найважливіших параметрів оцінки фінансового стану підприємства. Від його рівня залежить можливість досягнення збалансованого розвитку та високого рівня конкурентоспроможності суб'єкта господарювання. Забезпечення та підтримка оптимального рівня фінансової стійкості є одним із найбільш важливих завдань господарської діяльності кожного підприємства, оскільки низькі показники фінансової стійкості можуть призвести до неплатоспроможності підприємства, а також подальшого банкрутства. При цьому, надвисокі показники фінансової стійкості можуть свідчити про неефективну господарську діяльність підприємства.

Фінансова стійкість формується в процесі всієї господарської діяльності та є головним компонентом загальної стійкості підприємства, яка, своєю чергою, залежить від різних факторів, зокрема:

- ✦ позиції підприємства на товарному ринку;
- ✦ ступінь охоплення ринку збуту;
- ✦ виробництво та випуск дешевої, якісної продукції, що користується попитом на ринку;
- ✦ потенціал підприємства в діловій співпраці;
- ✦ рівень залежності від зовнішніх кредиторів та інвесторів;
- ✦ наявність і кількість неплатоспроможних дебіторів;
- ✦ ефективність господарських і фінансових операцій тощо.

Фінансова стійкість підприємства передбачає такий стан фінансових ресурсів, за умови раціонального розпорядження якими буде гарантовано акумулювання власних коштів, забезпечення процесу розширеного відтворення. Своєю чергою, відсутність фінансової стійкості підприємства часто свідчить про неспроможність підприємства створювати надлишкові обсяги запасів і резервів, що буде збільшувати вартість їх залучення, а також стримувати темпи розвитку підприємства [12, с. 17].

Таким чином, аналіз фінансової стійкості підприємства є важливим елементом фінансового менеджменту та аудиту, який ґрунтується на показнику фінансових результатів та факторах, що впливають на його розмір і динаміку зміни. Тому важливо орієнтуватися в науковому трактуванні цих понять.

Результати фінансового характеру діяльності підприємства є основним підсумком, який виступає показником результату діяльності та шляхів усунення можливих недоліків і прорахунків. Формування фінансових результатів підприємства є дуже важливим завданням як для власників, так і для держави загалом. Проте досі дискусійним залишається питання розкриття економічного змісту витрат, доходів та фінансових результатів [13].

Дослідження теоретичних і практичних аспектів формування фінансових результатів діяльності знайшло відображення в працях багатьох відомих вчених та економістів, таких як: А. В. Бурковська [13],

О. В. Гаращенко [20], С. Ф. Голов, Т. В. Йолтухівська [6] та ін.

У табл. 1 наведено трактування вченими поняття «дохід».

Враховуючи наведені варіанти інтерпретації поняття «доходи» вченими-економістами, слід зазначити, що більшість з них виділяють економічні та фінансові вигоди як основу цієї категорії [14; 15; 18]. При цьому деякі науковці наголошують на взаємозв'язку доходів із активами підприємства [17] чи капіталом організації [15; 18], а також із ефективністю виробництва [16].

Доходи від використання економічних ресурсів (факторів виробництва) називають факторними доходами. При цьому власники факторів виробництва можуть одержувати різні види доходів (рис. 3).

Відповідно до багатоваріантності видів діяльності існує широке коло поглядів на дохід, його сутність та види [21–23]. Найбільш поширеними є такі концепти доходу підприємства (рис. 4).

В умовах розбудови конкурентних відносин в Україні дедалі більше набувають якісних змін економічні елементи управління, у тому числі облік, контроль, аналіз і аудит. Будь-яка діяльність суб'єкта господарювання пов'язана з витратами матеріально-речових, трудових та інших ресурсів.

Процес обліку, аналізу та контролю витрат господарської діяльності в системі управління підприємством виступає одним із ключових питань. Ба біль-

Таблиця 1

Трактування поняття «дохід» в економічній літературі

Автор(-и), джерело	Визначення
Бутинець Ф. Ф. [14]	Дохід є надходженням економічних і фінансових вигод, які з'являються в результаті функціонування підприємства як виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), дивідендів, гонорарів, відсотків, заохочувальних виплат та ін.
Ткаченко Н. М. [15]	Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження, які приводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)
Ганін В. І., Логвіненко К. В. [16]	Дохід – одна із основних форм накопичення фінансових ресурсів у вигляді грошових коштів. Вірогідний облік доходів є однією з найважливіших ділянок аналітичних дій. Визначає життєздатність підприємства, виявляє резерви підвищення ефективності виробництва, сприяє оцінці економічного стану діяльності та перспектив подальшого розвитку
Павликівська О. І., Марущак Л. І. [17]	Дохід підприємства – це сумарні надходження за певний період часу від здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства. Дохід – це будь-який процес, що приводить до збільшення активів
Камінська Т. Г. [18]	Доходами організації визнається збільшення економічних вигод протягом звітного періоду внаслідок надходження активів і/або підвищення їх вартості та/або зменшення зобов'язань, які приводять до збільшення капіталу організації, за винятком внесків власників
Костишин Н. С. [19]	Будь-яке надходження фінансових або матеріальних ресурсів (цінностей), які мають грошову оцінку; об'єднує економічний і бухгалтерський підходи до його визначення

Рис. 3. Види факторних доходів

Джерело: сформовано на основі [20].

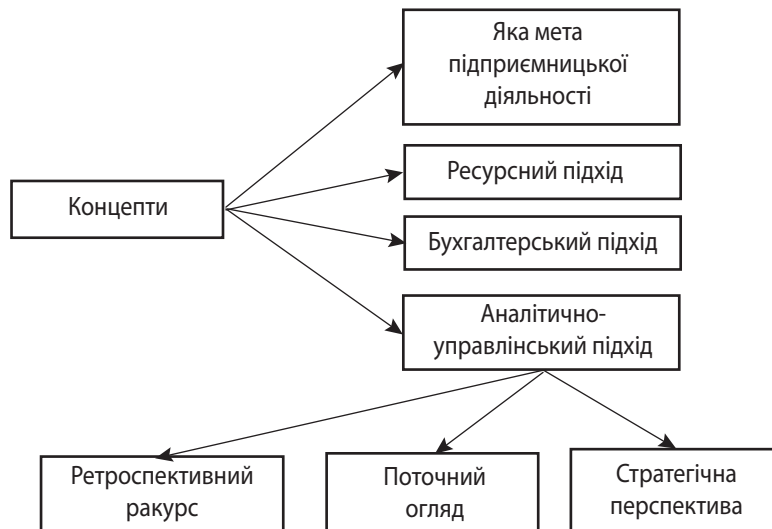

Рис. 4. Узагальнення підходів до трактування сутності доходу в економічній літературі

Джерело: сформовано на основі [21–23].

ше, витрати розглядають як загалом по підприємству, так і в розрізі їх видів, цілей, періодів виконання.

У табл. 2 наведено трактування поняття «витрати» в економічній літературі.

Практично всі науковці збігаються у думці, що витрати виражаються як у грошових, так і в матеріальних ресурсах [14; 15; 24]. Деякі вчені виділяють додатково фінансову та інвестиційну сфери щодо формування витрат [25]. При цьому важливим аспектом у розумінні сутності витрат є трактування цієї категорії як зменшення економічних вигод у майбутньому [26].

Для того, щоб забезпечити якісну організацію бухгалтерського обліку та складання звітності, проведення аналізу, з метою своєчасного прийняття управлінських рішень щодо підвищення ефективнос-

ті діяльності підприємства, необхідно чітко розуміти сутність поняття «фінансові результати», виділити елементи та ознаки, що дозволяють дати характеристику його формування.

Суть фінансових результатів у загальноекономічному розумінні являє собою результат порівняння доходів звітного періоду з витратами.

Якість аналізу показників фінансової звітності залежить передусім від ефективності менеджменту, а також від ступеня теоретичного обґрунтування ключових ознак щодо самого поняття фінансового результату.

У табл. 3 наведено трактування поняття «фінансові результати» в науковій літературі.

Як видно з табл. 3, «фінансові результати» трактуються науковцями по-різному. Так, в основному сучасні економісти виділяють синтезовану теорію

Трактування поняття «витрати» в економічній літературі

Автор(-и), джерело	Визначення
Бутинець Ф. Ф. [14]	Витрати – це вираження в грошовій формі поточних витрат трудових, матеріальних, фінансових та інших видів ресурсів на виробництво продукції
Ткаченко Н. М. [15]	Витрати – це спожиті в процесі виробництва засоби виробництва, які втілюють у собі минулу працю (сировину, матеріали, амортизацію основних засобів, працю працівників, зайнятих у процесі виробництва теперішньому з відповідними на неї нарахуваннями та інші
Скрипник М. І. [24]	Витрати як економічна категорія – це грошові та матеріальні ресурси, які використані протягом певного періоду в господарському процесі підприємства, а також показник ефективності діяльності суб'єкта господарювання
Божко М. В. [25]	Процес використання підприємством ресурсів шляхом здійснення операційної, фінансової та інвестиційної діяльності, що призводить до зменшення власного капіталу або збільшення зобов'язань
Круш П. В., Пашков С. І. [26]	Витрати – це достовірно оцінена частина затрат діяльності підприємства, яка призводить до зменшення економічної вигоди у вигляді збільшення зобов'язань або зменшення активів та співвідноситься з доходом підприємства, для отримання якого була здійснена у звітному періоді

Таблиця 3

Трактування поняття «фінансові результати»

Автор(-и), джерело	Визначення	Ознака
1	2	3
Назаренко О. В., Лукаш Р. В. [27]	Виражений у грошовій формі показник результативності господарської діяльності суб'єкта господарювання шляхом зіставлення визначених доходів та витрат, понесених на їх отримання, що може бути представлений у формі прибутку або збитку	Грошова форма, результативність
Мілько Л. В., Хотенчук Я. А. [28]	За умови позитивного значення є джерелом платежів до бюджету, а також розширеного відтворення виробництва. За його допомогою створюється стимул для підвищення ефективності діяльності підприємства	Джерело поповнення бюджету (за позитивного результату), стимулювальний фактор
Власова Н. О., Мелушова І. Ю. [29]	Бухгалтерська оцінка різниці між поточними доходами та витратами відповідно до нормативної бази складання фінансової звітності	Бухгалтерська оцінка
Лесюк А. С. [7]	Під фінансовими результатами слід розуміти збільшення прибутку (збитку) та підвищення рівня рентабельності (збитковості) підприємства від фінансово-господарської діяльності за звітний період	Прибуток, рентабельність
Іщенко Н. А. [5]	Фінансовий результат – це прибуток або збиток суб'єкта господарювання, що визначається як різниця між сукупними доходами та витратами підприємства і, за позитивного його результату, представляє додаткову вартість, виступає одним із джерел фінансування подальшого розвитку та поточної діяльності підприємства, основним критерієм оцінки ефективності його діяльності	Прибуток, додаткова вартість, джерело фінансування
Масюк Ю. В., Боюн В. Ю. [8]	Фінансовий результат від операційної діяльності – це результат операційної діяльності суб'єктів господарювання, що визначається як різниця між доходами та витратами від операційної діяльності, виражена в абсолютних показниках прибутку (збитку). Відображає ефективність господарювання підприємства за всіма напрямками його діяльності: виробничою, збутовою, постачальницькою, фінансовою, інвестиційною	Прибуток

1	2	3
Нагорна І. В., Бондаренко В. О. [9]	Фінансові результати діяльності підприємства оцінюються за допомогою абсолютних і відносних показників. Абсолютні показники включають прибуток (збитки) за товарами (робіт або послуг), отриманими з інших продажів, балансовий (валовий) прибуток; чистий прибуток. Відносні властивості використовують різні співвідношення доходів та витрат	Прибуток
Рзаєва Т. Г., Сереветник О. В. [10]	Фінансовий результат – підсумкова категорія результативності господарської діяльності, котра відображає величину економічних вигод отриманих (втрачених) підприємством, визначених як різниця між сумами доходів та відповідних їм витрат, що виражена у абсолютних показниках прибутку (збитку), які характеризують потенціал прибутковості, економічного зростання та розвитку підприємства	Економічні вигоди, прибуток, прибутковість, економічне зростання
Фірман Н. Я., Вашків О. П. [4]	У короткостроковому періоді фінансовий результат підприємства здебільшого ототожнюється з величиною його прибутку чи доходу. У довгостроковій перспективі фінансовий результат підприємства доцільніше оцінювати через зміну величини вартості власного капіталу чи зміну величини ринкової вартості суб'єкта господарювання	Прибуток, ринкова вартість

прибутку [4; 5; 7–10], відповідно до якої прибуток – це дохід від використання економічних ресурсів (факторів виробництва). Також фінансові результати можна розглядати в контексті вартості капіталу [4] або грошової оцінки підсумків роботи підприємства, його рентабельності [7; 27].

Дослідження доходів і витрат як головних факторів впливу на прибуток підприємства має велике значення в системі загальної оцінки результатів діяльності суб'єкта господарювання [11]. Тому, підсумовуючи підходи науковців до інтерпретації витрат і доходів підприємства, які дозволяють розрахувати фінансовий результат, можна визначити, що останній є досить складною та багатовимірною категорією. Як наслідок, у формі прибутку вони визначають ключові напрями діяльності підприємства, виступають одним із ключових показників, який є індикатором ефективності його діяльності.

ВИСНОВКИ

Визначено, що в процесі управління підприємство прагне забезпечити фінансово-економічну ефективність, що потребує підвищення його фінансової стійкості через координацію роботи всіх підрозділів цього підприємства з метою досягнення максимальних кращих фінансових результатів.

Аналіз фінансової стійкості підприємства є важливим елементом фінансового менеджменту та аудиту, який ґрунтується на показнику фінансових результатів та факторах, що впливають на його розмір та динаміку зміни. Тому було узагальнено ін-

формацію щодо наукового трактування цих понять. Враховуючи наведені варіанти інтерпретації поняття «доходи» вченими-економістами, обґрунтовано, що більшість з них виділяють економічні та фінансові вигоди як основу цієї категорії. При цьому деякі науковці наголошують на взаємозв'язку доходів із активами підприємства чи капіталом організації, а також із ефективністю виробництва.

За результатами узагальнення підходів до інтерпретації категорії «витрати» було зроблено висновок, що практично всі науковці збігаються в думці, що витрати виражаються як у грошових, так і в матеріальних ресурсах. Ба більше, деякі вчені виділяють додатково фінансову та інвестиційну сферу щодо формування витрат. При цьому важливим аспектом у розумінні сутності витрат є трактування цієї категорії як зменшення економічних вигод у майбутньому.

Визначено, що в основному сучасні економісти виділяють синтезовану теорію прибутку, відповідно до якої прибуток – це дохід від використання економічних ресурсів (факторів виробництва). Також фінансові результати можна розглядати в контексті вартості капіталу або грошової оцінки підсумків роботи підприємства, його рентабельності. Відповідно, підсумовуючи підходи науковців до інтерпретації витрат і доходів підприємства, які дозволяють розрахувати фінансовий результат, можна визначити, що останній є досить складною та багатовимірною категорією.

Подальші дослідження доцільно проводити в напрямі вивчення основних факторів впливу на формування показника фінансових результатів та їх елементів. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Кононенко Ж. А., Грибовська Ю. М., Ходаківська Л. О. Фактори зміни величини фінансових результатів підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 1. С. 27–32.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.1.27>
2. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Юрчишин В. Про порівняння фінансових результатів діяльності підприємств / РазумковЦентр. 09.01.2023. URL: <https://razumkov.org.ua/komentari/pro-porivniannia-finansovykh-rezultativ-diialnosti-pidpriemstv>
4. Фірман Н. Я., Вашків О. П. Економічна сутність фінансового результату підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 5. С. 162–168. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/22_2019/24.pdf
5. Іщенко Н. А. Фінансові результати діяльності малих підприємств та особливості їх формування. *Бізнес Інформ*. 2020. № 5. С. 388–393.
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-388-393>
6. Йолтухівська Т. В., Лопатовський В. Г. Аналіз теоретичних підходів до визначення поняття «фінансовий результат». *Вісник Хмельницького національного університету*. 2015. № 2. Т. 2. С. 64–67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_2%282%29_15
7. Лесюк А. С. Оцінка фінансових результатів діяльності підприємств в Україні. *Агросвіт*. 2020. № 15. С. 67–73.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.15.67>
8. Масюк Ю. В., Боюн В. Ю. Управління фінансовими результатами діяльності сільськогосподарського підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 10. С. 93–96.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.10.93>
9. Нагорна І. В., Бондаренко В. О. Облік і аналіз фінансового результату в системі управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2021. № 11.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.103>
10. Рзаєва Т. Г., Сереветник О. В. Фінансові результати та напрями їх аналізу за показниками фінансової звітності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 3. С. 121–124
DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-282-3-22>
11. Шубіна С. В., Беянінова К. О. Актуалізація обліку та аудиту фінансових результатів на підприємстві // Сучасне управління організаціями: концепції, цифрові трансформації, моделі інноваційного розвитку : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 25 листопада 2022 р.). Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. С. 352–355.
12. Болгов В. Є., Витяганець І. М. Забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності як важлива ціль внутрішньфірмового бюджетування. *Економіка і організація управління*. 2021. № 1. С. 15–29.
DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2021.1.2>
13. Бурковська А. В., Жигало В. І. Економічна сутність фінансових результатів діяльності для сільськогосподарських підприємств України. *Modern Economics*. 2018. № 8. С. 29–36. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/8-2018/UKR/burkovska.pdf>
14. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. 8-ме вид. / за заг. ред. Ф. Ф. Бутинця. Житомир : Рута, 2009. 912 с.
15. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність : підручник. 5-те вид., допов. і перероб. Київ : Алерта, 2011. 976 с.
16. Ганін В. І., Логвіненко К. В. Теоретичні аспекти обліку фінансових результатів діяльності підприємства. *Облік і фінанси*. 2018. № 3. С. 13–18. URL: <https://afj.org.ua/pdf/586-teoretichni-aspekti-obliku-finansovih-rezultativ-diyalnosti-pidpriemstva.pdf>
17. Павликівська О. І., Марущак Л. І. Методологічні підходи до визначення сутності доходів та витрат. *Бізнес Інформ*. 2016. № 10. С. 343–348. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-10_0-pages-343_348.pdf
18. Камінська Т. Г. Взаємозв'язок доходів і витрат як категорій оціночних характеристик руху капіталу в обліку. *Науковий вісник НУБіП України*. 2010. Вип. 154. Ч. 3. С. 170–178.
19. Костишин Н. С. Організаційно-правове забезпечення відображення доходів діяльності сільськогосподарських підприємств в обліку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2016. Вип. 18. Ч. 1. С. 191–194. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_18/1/51.pdf
20. Гаращенко О. В. Облік і аналіз формування фінансових результатів та розподілу прибутку : дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04. Київ, 2004. 200 с.
21. Кубіній Н. Ю., Данайканич О. В., Кубіній В. В. Методичні аспекти аналізу доходу підприємства. *Науковий вісник Ужгородського Університету. Серія «Економіка»*. 2020. Вип. 1.
DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2020.1\(55\).97-102](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2020.1(55).97-102)
22. Козаченко А. Ю. Доходи суб'єктів господарювання: економічна сутність та класифікація. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2021. № 6. Т. 2. С. 35–43.
DOI: <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2021-300-6/2-6>
23. Макаренко А. П., Кутова М. В. Аудит доходів від реалізації продукції як дієвий засіб підвищення ефективності діяльності підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 2. С. 18–23. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2018/6.pdf
24. Скрипник М. І. Сутність витрат як економічної категорії. *Вісник ЖДТУ «Економіка, управління та адміністрування»*. Серія «Економічні науки». 2009. № 4. С. 159–165.
25. Божко М. В. Управління витратами виробництва продукції рослинництва на сільськогосподарських підприємствах : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Мелітополь, 2019. 20 с.
26. Круш П. В., Пашков С. І. Сутність та структура витрат промислового підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2018. Вип. 21. С. 150–159. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/45251/1/SPEP-21_p150-159.pdf
27. Назаренко О. В., Лукаш Р. В. Фінансові результати: сутність та особливості організації бухгалтерського обліку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 22. С. 19–25.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2018.22.19>

28. Мілько Л. В., Хотенчук Я. А. Облік фінансових результатів підприємства та формування фінансової звітності. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2422/1/Облік%20фінансових%20результатів%20підприємства%20та%20формування%20фінансової%20звітності.pdf>
29. Власова Н. О., Мелушова І. Ю. Ефективність формування фінансових результатів підприємств роздрібної торгівлі : монографія. Харків : ХДУХТ, 2008. 259 с.

REFERENCES

- Bolhov, V. Ye., and Vytiahaneys, I. M. "Zabezpechennia finansovoi stiiikosti ta platospromozhnosti yak vazhlyva tsil vnutrishnyofirmovoho biudzhetuвання" [Ensuring Financial Sustainability and Payment Capacity as an Important Objective of Internal Budgeting]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, no. 1 (2021): 15-29. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2021.1.2>
- Bozhko, M. V. "Upravlinnia vytratamy vyrobnytstva produktsii roslynnytstva na silskohospodarskykh pidpriemstvakh" [Management of Plant Production Costs at Agricultural Enterprises]: *avto-ref. dys. ... kand. ekon. nauk* : 08.00.04, 2019.
- Bukhhalterskyi finansovyi oblik* [Accounting and Financial Accounting]. Zhytomyr: Ruta, 2009.
- Burkovska, A. V., and Zhyhalo, V. I. "Ekonomichna sutnist finansovykh rezultativ diialnosti dlia silskohospodarskykh pidpriemstv Ukrainy" [Economic Essence of Financial Results of Agricultural Enterprises Activity of Ukraine]. *Modern Economics*, no. 8 (2018): 29-36. <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/8-2018/UKR/burkovska.pdf>
- Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Ofitsiinyi sait. <https://www.ukrstat.gov.ua/>
- Firman, N. Ya., and Vashkiv, O. P. "Ekonomichna sutnist finansovoho rezultatu pidpriemstva" [Economic Satisfy of Financial Results of Company]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, iss. 5 (2019): 162-168. http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/22_2019/24.pdf
- Hanin, V. I., and Lohvinenko, K. V. "Teoretychni aspekty obliku finansovykh rezultativ diialnosti pidpriemstva" [Theoretical Aspects of Accounting for Enterprise Financial Results]. *Oblik i finansy*, no. 3 (2018): 13-18. <https://afj.org.ua/pdf/586-teoretichni-aspekti-obliku-fansovih-rezultativ-diyalnosti-pidpriemstva.pdf>
- Harashchenko, O. V. "Oblik i analiz formuvannia finansovykh rezultativ ta rozpodilu prybutku" [Accounting and Analysis of the Formation of Financial Results and Profit Distribution]: *dys. ... kand. ekon. nauk* : 08.06.04, 2004.
- Ishchenko, N. A. "Finansovi rezultaty diialnosti malykh pidpriemstv ta osoblyvosti yikh formuvannia" [The Financial Results of Small Enterprises and Features of their Formation]. *Biznes Inform*, no. 5 (2020): 388-393. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-388-393>
- Kaminska, T. H. "Vzaiemozviazok dokhodiv i vytrat yak katehorii otsinochnykh kharakterystyk rukhu kapitalu v obliku" [Relationship of Income and Expenses as Categories of Estimated Characteristics of Capital Movement in Accounting]. *Naukovyi visnyk NUBiP Ukrainy*, vol. 3, no. 154 (2010): 170-178.

- Kononenko, Zh. A., Hrybovska, Yu. M., and Khodakivska, L. O. "Faktory zminy velychyny finansovykh rezultativ pidpriemstva" [Factors of Change in the Enterprise's Financial Results]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 1 (2020): 27-32. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.1.27>
- Kostyshyn, N. S. "Orhanizatsiino-pravove zabezpechennia vidobrazhennia dokhodiv diialnosti silskohospodarskykh pidpriemstv v obliku" [Organizational and Legal Support of Income Representation of Agricultural Enterprises in Accounting]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, iss. 18, part 1 (2016): 191-194. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_18/1/51.pdf
- Kozachenko, A. Yu. "Dokhody subiektiv hospodariuvannia: ekonomichna sutnist ta klasyfikatsiia" [Income of Business Entities: Economic Essence and Classification]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, vol. 2, no. 6 (2021): 35-43. DOI: <https://www.doi.org/10.31891/2307-5740-2021-300-6/2-6>
- Krush, P. V., and Pashkov, S. I. "Sutnist ta struktura vytrat promyslovoho pidpriemstva" [The Essence and Structure of the Industrial Enterprise Expenditure]. *Suchasni problemy ekonomiky i pidpriemnytstvo*, iss. 21 (2018): 150-159. https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/45251/1/SPEP-21_p150-159.pdf
- Kubiniy, N. Yu., Danaikanych, O. V., and Kubiniy, V. V. "Metodychni aspekty analizu dokhodu pidpriemstva" [Methodical Aspects of Enterprise Income Analysis]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Universytetu. Seriiia «Ekonomika»*, no. 1 (2020). DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2020.1\(55\).97-102](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2020.1(55).97-102)
- Lesiuk, A. S. "Otsinka finansovykh rezultativ diialnosti pidpriemstv v Ukraini" [Assessment of Financial Results of Enterprises in Ukraine]. *Ahrosvit*, no. 15 (2020): 67-73. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.15.67>
- Makarenko, A. P., and Kutova, M. V. "Audyt dokhodiv vid realizatsii produktsii yak diievyi zasib pidvyshchennia efektyvnosti diialnosti pidpriemstva" [Audit of Revenue from Product Realization as a Dealer of Effectiveness of the Enterprise Activity]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 2 (2018): 18-23. http://www.investplan.com.ua/pdf/2_2018/6.pdf
- Masiuk, Yu. V., and Boiun, V. Yu. "Upravlinnia finansovymy rezultatamy diialnosti silskohospodarskoho pidpriemstva" [Management of Financial Results of Agricultural Enterprise]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 10 (2021): 93-96. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.10.93>
- Milko, L. V., and Khotenchuk, Ya. A. "Oblik finansovykh rezultativ pidpriemstva ta formuvannia finansovoi zvitnosti" [Accounting of the Company's Financial Results and Formation of Financial Statements]. <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2422/1/Облік%20фінансових%20результатів%20підприємства%20та%20формування%20фінансової%20звітності.pdf>
- Nahorna, I. V., and Bondarenko, V. O. "Oblik i analiz finansovoho rezultatu v systemi upravlinnia pidpriemstvom" [Accounting and Analysis of the Financial Result in the

- Enterprise Management System]. *Efektivna ekonomika*, no. 11 (2021).
DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.11.103>
- Nazarenko, O. V., and Lukash, R. V. "Finansovi rezultaty: sutnist ta osoblyvosti orhanizatsii bukhhalterskoho obliku" [Financial Results: The Essence and Features of Accounting Organization]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, no. 22 (2018): 19-25.
DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2018.22.19>
- Pavlykivska, O. I., and Marushchak, L. I. "Metodolohichni pidkhody do vyznachennia sutnosti dokhodiv ta vytrat" [The Methodological Approaches to Defining Essence of Revenues and Expenses]. *Biznes Inform*, bo. 10 (2016): 343-348. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2016-10_0-pages-343_348.pdf
- Rzaieva, T. H., and Serevetnyk, O. V. "Finansovi rezultaty ta napriamy yikh analizu za pokaznykamy finansovoi zvitnosti" [Financial Results and Directions of their Analysis According to Financial Statement Indicators]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, no. 3 (2020): 121-124.
DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2020-282-3-22>
- Shubina, S. V., and Belianinova, K. O. "Aktualizatsiia obliku ta audytu finansovykh rezultativ na pidpriemstvi" [Updating of Accounting and Auditing of Financial Results at the Enterprise]. *Suchasne upravlinnia orhanizatsiiami: kontseptsii, tsyfrovi transformatsii, modeli innovatsiinoho rozvytku*. Kharkiv: KhNU imeni V. N. Karazina, 2022. 352-355.
- Skrypnyk, M. I. "Sutnist vytrat iak ekonomichnoi katehorii" [The Essence of Costs as an Economic Category]. *Visnyk ZhDTU «Economika, upravlinnia ta administruvannia»*. Seriya «*Ekonomichni nauky*», no. 4 (2009): 159-165.
- Tkachenko, N. M. *Bukhhalterskyi finansovyi oblik, opodatkovannia i zvitnist* [Financial Accounting, Taxation and Reporting]. Kyiv: Alerta, 2011.
- Vlasova, N. O., and Melushova, I. Yu. *Efektivnist formuvannia finansovykh rezultativ pidpriemstv rozdrubnoi torhivli* [The Effectiveness of the Formation of Financial Results of Retail Trade Enterprises]. Kharkiv: KhDUKhT, 2008.
- Yoltukhivska, T. V., and Lopatovskyi, V. H. "Analiz teoretychnykh pidkhodiv do vyznachennia poniattia «finansovyi rezultat»" [Analysis of Theoretical Approaches to the Definition of "Financial Result"]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, no. 2, part 2 (2015): 64-67. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2015_2%282%29_15
- Yurchyshyn, V. "Pro porivniannia finansovykh rezultativ diialnosti pidpriemstv" [About Comparing the Financial Results of Enterprises]. *RazumkovTsentr*. January 09, 2023. <https://razumkov.org.ua/komentari/pro-porivniannia-finansovykh-rezultativ-diialnosti-pidpriemstv>